

- А. В. Махароблидзе, Н. А. Ананич // Управление в социальных и экономических системах: материалы XX междунар. науч.-практ. конф., Минск, 20 мая 2011 г. – Минск : Изд-во МИУ, 2011. – С. 270–271.
7. Панфилова А. П. Имидж делового человека: учебное пособие / А. П. Панфилова. – СПб. : ИВЭСЭП, Знание, 2007. – 490 с.
 8. Підручна І. Б. Психологічні особливості часової компетентності особистості [Електронний ресурс] / І. Б. Підручна // Вісник Харківського національного університету (Серія «Психологія»). – 2012. – № 1009. – С. 49–52.
 9. Сорока О. В. Арт-терапевтична компетенція як складова професійної компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери / О. В. Сорока // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки – 2 (12) 2016. – С. 301–306.

Плекан Т.

Науковий керівник – доц. Матіяш В.В.

ДО ПРОБЛЕМИ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Зміцнення та утвердження української державності орієнтує учительську громадськість на вирішення надзвичайно важливого та невідкладного завдання – виховання свідомих громадян та патріотів рідної землі, об'єднаних національною ідеєю – незалежності та суверенності, здатних захищати свою Батьківщину від будь-яких нападників.

Зауважимо, що події, які відбувались та ще досі тривають в Україні з кінця 2013 року: Революція Гідності, анексія Криму, антитерористична операція на Донбасі, актуалізували проблему виховання почуття патріотизму в підростаючого покоління. Тому, необхідно, щоб кожен навчально-виховний заклад, кожна установа, кожна сім'я стали місцем, де у дітей будуть прищеплювати любов до України, до її культури, виховувати громадянина - патріота, який «душу і тіло положить за свою свободу...». Військово-патріотичне виховання завжди є і буде актуальним. В часи прихованої війни на Сході, воно набуло особливої потреби.

Мета статті – визначити сутність та форми військово-патріотичного виховання молодших школярів.

Проблема патріотичного виховання, висвітлюється у працях таких педагогів-класиків, як: Г. Ващенко, Я. Корчак, А.Макаренко, І. Огієнко, С. Русова, В. Сухомлинський, К. Ушинський та ін.. На сучасному етапі проблема військово-патріотичного виховання розглядається у дослідженнях О. Аксьонова, А. Артюшенко, М. Варія, А. Злотнікова, Ю.Овсієнко, М.П. Ротаня та ін.

Цілком логічно, що у 2015 році президент України П.О. Порошенко затвердив «Концепцію національно-патріотичного виховання дітей та молоді», яка зорієнтована на формування в учнів патріотичної свідомості, культивування кращих рис української ментальності, виховування у школярів поваги до культури та символіки України [2].

Між тим, аналіз наукового фонду з проблеми та масовий педагогічний досвід засвідчує недостатність розробки даної проблеми у школі I ступеня.

Відзначимо, у Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (2015 р) дефініція «національно-патріотичне виховання» трактується як комплексна системна і цілеспрямована діяльність органів державної влади, громадських організацій, сім'ї, освітніх закладів, інших соціальних інститутів щодо формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави. [2, с. 6]

Зазначається, що національно-патріотичне виховання – це складова виховного процесу, основною метою якого є:

- набути молодими громадянами соціального досвіду, розвинути готовність до виконання громадських і конституційних обов'язків;
- успадкувати духовні надбання українського народу;
- досягнути високої культури міжособистісних взаємин;
- формувати особистісні риси громадянина Української держави, фізичну досконалість, моральну, художньо-естетичну, інтелектуальну, правову, трудову, екологічну культуру. [3, с. 4]

Відтак, запровадження національно-патріотичного виховання сприятиме формуванню національної свідомості й людської гідності, любові до рідної рідної землі, свого народу, спонукання вихованців до захисту української єдності, бажання працювати задля розвитку держави.

У педагогічній науці військово-патріотичне виховання розглядають як одна із складових національно-патріотичного виховання. Поняття «військово-патріотичне виховання» тлумачать як складову системи національного виховання, що передбачає вироблення високого ідеалу служіння народові, готовності до трудового та героїчного подвигу в ім'я процвітання Української держави.

Зауважимо, що цей феномен необхідно детальніше досліджувати, у зв'язку із соціально-

педагогічною потребою та останніми подіями у нашій державі.

Любов до Батьківщини важливо прищеплювати змалечку. Молодший шкільний вік – це найбільш сприятливий період для виховання патріота, захисника своєї держави, так як молодший школяр відповідає довірою дорослому, йому притаманні копіювання, сугестивність, емоційна чуйність, щирість почуттів. [6, с 36]

Тому рекомендуємо національно-патріотичного виховання учнів 1-4 класів здійснювати у формі:

бесід, розповідей («Герої не вмирають», «Урок мужності», «Герої нашого часу», «Навіки у наших серцях» (вшанування пам'яті героїв Другої світової) «Солдатам війни присвячується», «Героями не народжуються», «Вони захищали нашу Батьківщину», «І в пам'яті, і в серці»);

- оформлення альбому «Герої-тернополяни Небесної сотні» ;
- виставки макетів військової зброї;
- випуску бойової листівки;
- екскурсії до музею історії України;
- участі у виховних заходах («Ми – славні нащадки козацького роду», «Козацькому роду нема переводу»)
- участі у роботі гуртків військово-патріотичного спрямування;
- дитячо-юнацького фестивалю «Сурми звитяги», «Синьо-жовта, моя Україна»
- акції «Пам'ятати. Відродити. Зберегти»
- операції «Подаруй квіти солдату», «Зелений вінок пам'яті»
- національно дитячо-юнацької військово-спортивної гри «Хортинг-Патріот» та «Сокіл» («Джура»).

Окремою складовою військово-патріотичного виховання школярів є вивчення історії та славетних традицій Збройних Сил України. Учні початкових класів, повинні вивчати не тільки минуле своєї країни, але й відчути біль втрати українського народу в зв'язку з подіями на Сході країни. Тому необхідно систематично проводити бесіди та зустрічі з героями АТО, Революції гідності. Під час проведення таких форм роботи, в учнів виховується відчуття патріотизму, у хлопчиків закладається розуміння важливості боронити рідну державу.

Заслугує на увагу досвід всеукраїнського дитячо-юнацького фестивалю «Сурми звитяги». Так для учнів початкових класів передбачено конкурс на найкращу героїко-патріотичну хореографічну композицію, конкурс авторської пісні, художнє читання, літературно-музичні композиції патріотичного спрямування.

Неабияку роль у військово-патріотичному вихованні відіграє всеукраїнська військово-спортивна гра «Джура», яка проводиться з учнями 3-4 класів. В процесі організації цієї гри береться до уваги той факт, що один з основних видів діяльності молодших школярів є ігровий. Протягом року на міському, обласному та всеукраїнському етапі серед учнів початкових класів проводиться гра «Козачата». Саме «Джура» здатна якнайкраще формувати справжню людину, громадянина, патріота, виховувати в молодій душі найвищі й найкращі людські почуття, а відтак, у майбутньому це неодмінно ляже на олтар українського державотворення. [1, с. 7]

З метою визначення сутності та складових поняття військово-патріотичне виховання, було проведено анкетування вчителів початкових класів.

Результати анкетування подані у таблиці 1.

Таблиця 1

Сутність військово-патріотичного виховання у судженнях вчителів початкових класів

Зміст, що вкладають у поняття «військово-патріотичне виховання»	Вчителі початкових класів	
	Абсолютне число	Процентне співвідношення
Форма виховання, яка спрямована на виховання в особистості турботи про рідний край та обов'язку його захистити.	18	41,9%
Форма виховання, яка забезпечує в учнів формування патріотизму, любові до рідного краю, Батьківщини.	12	27,8%
Виховання засобами військової справи.	8	18,6%
Виховання на основі козацьких традицій, формування національної свідомості засобами народознавства.	3	7%
Виховання в учнів таких почуттів, як: гідність, свобода, любов до своєї Батьківщини.	2	4,7%
Всього	43	100%

Подальшого вивчення потребує проблема безперервності, наступності та систематичності військово-патріотичного виховання у сучасній національній школі, а також розробка засобів, форм та напрямів реалізації досліджуваного феномену у школі I ступеня.

ЛІТЕРАТУРА

1. Колдисюк Л. «Джура» таки відбудеться // Шлях перемоги. – 2013. – № 3. – С.7
2. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді // Сучасна школа України. – 2015. – № 7. – С. 4–21.
3. Мартинюк С. Як козаки свій кіш будували / Світлана Мартинюк // Завуч. – 2015. - № 8. – С. 4-5
4. Тишук Є. Патріотизм як перепустка в майбутнє / Євген Тишук // Віче. – 2010. - №3. – С. 36-37.

Олійник А.

Науковий керівник – проф. Радчук Г.К.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГІПЕРАКТИВНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Проблема психологічної допомоги дітям з вадами розвитку є однією з найважливіших в сучасній віковій та педагогічній психології. Наукова статистика свідчить, що частота порушень дитячого розвитку та поведінки по типу «гіперактивності» постійно зростає. Непосидючість, тривожність, неспокій, порушення стійкості уваги та зниження її концентрації, емоційна лабільність, імпульсивність, об'єднані також у медичний термін «гіперактивний розлад з дефіцитом уваги».

Ще кілька років тому у початкових класах гіперактивних дітей було 1—2 на клас, а зараз до цієї групи потрапляють вже близько 20—30 % учнів. І цей відсоток постійно збільшується. Такі діти погіршують соціально-психологічний клімат у групах, стають активним джерелом нервозності, викликають глибокі занепокоєння батьків та вчителів.

У сучасних психолого-педагогічних наукових дослідженнях однією з актуальних тем є успішна соціалізація та соціальна адаптація людини, а зокрема дітей молодшого шкільного віку. Момент вступу до школи і період первинного засвоєння вимог нового соціального середовища для дитини є дуже важливим. Вченими доведено, що успіх навчання школяра-початківця зумовлюється станом його психофізіології та мотиваційної сфери, рівнем розвитку та сформованості інтелектуальних вмінь, навичками довільної поведінки, готовністю до спільної діяльності з педагогом і однолітками тощо. Ці положення є обов'язковими для розвитку учня у нормі, тому будь яке порушення розвитку автоматично призводить до проблем у навчанні, і, як наслідок, у процесах соціалізації та соціальної адаптації індивідууму.

Вітчизняні та зарубіжні дослідження (Л. Бадалян, Л. Журкова, М. Заваденко, Б. Мастюкова, Л. Ясюкова, Дж. Стілл, В. Дуглас та ін.) свідчать, що кількість учнів з вираженими складнощами в розвитку когнітивної сфери в останні роки помітно зростає. Незважаючи на публікації з психології та педагогіки вітчизняних та зарубіжних вчених, проблема гіперактивних дітей молодшого шкільного віку постає достатньо гостро.

Метою статті є охарактеризувати дітей молодшого шкільного віку з синдромом дефіциту уваги і гіперактивності (СДУГ) та особливості процесу їх навчання у початковій школі.

Дітей з СДУГ неможливо не помітити, оскільки вони різко виділяються на фоні однолітків своєю поведінкою. Однією зі специфічних рис такої поведінки є надмірна активність дитини, зайварухливість, метушливість, неможливість тривалого зосередження уваги на чому-небудь.

Дослідження М. Заваденко показують, що гіперактивність виступає як один із проявів цілого комплексу порушень, що відзначаються в таких дітей. Ці порушення є наслідком мінімальних мозкових дисфункцій. Основний же дефект пов'язаний з недостатністю механізмів уваги і гальмуючого контролю. Тому подібні порушення більш точно класифікуються як «синдроми дефіциту уваги з гіперактивністю» [2, с.12]. Синдроми дефіциту уваги вважаються однією найбільш поширених форм порушень поведінки серед дітей молодшого шкільного віку, причому у хлопчиків такі порушення фіксуються значно частіше, ніж у дівчаток.

Порушення поведінки, як визначає М. Заваденко, пов'язані з гіперактивністю і недоліками уваги, виявляються у дитини вже в дошкільному дитинстві. Однак у цей період вони можуть виглядати не настільки проблемно, оскільки частково компенсуються нормальним рівнем інтелектуального та соціального розвитку [3, с.116].

Початок шкільного навчання створює серйозні труднощі для дітей з вадами уваги, так як навчальна діяльність пред'являє підвищені вимоги до розвитку цієї функції. Саме тому діти з ознаками синдрому дефіциту уваги не в змозі задовільно справлятися з вимогами школи. Як правило, в підлітковому віці дефекти уваги у таких дітей зберігаються, але гіперактивність зазвичай зникає інерідко, навпаки, змінюється зниженою активністю, інертністю психічної діяльності і недоліками спонукань [2, с.56].

Симптоми гіперактивності й імпульсивності (М. Заваденко):

- часто спостерігаються неспокійні рухи в кистях і стопах; сидючи на стільці, крутяться;
- часто встає зі свого місця в класі під час уроків або в інших ситуаціях, коли потрібно залишатися на місці;
- часто проявляє безцільну рухову активність: бігає, крутиться, намагається кудись залізти,